

Nr 41

Av herr **Hedlund m. fl.**, *angående omläggning av den allmänna varuskatten från detaljhandelsledet till partihandels- eller fabrikationsledet, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 17 i Första kammaren)

I direktiven till allmänna skatteberedningen har finansministern uttalat, att den allmänna varuskatten skall ses som ett bestående element i skattesystemet. En indirekt beskattning torde naturligtvis få förutsättas ingå i vårt beskattningssystem, varvid en allmän varubeskattning kan befinnas vara en lämplig form. Den väsentliga frågan är inte beskattningsformen som sådan utan skattetryckets höjd och konsekvenserna för olika medborgargrupper.

Nuvarande allmänna omsättningsskatt utgår i form av detaljhandelsskatt. Denna utformning medför betydande extra arbete och besvär för de stora företagargrupper som ålagts att ha hand om uppbörden av skatten. Vid en detaljhandelsskatt måste man dessutom befara, att en viss del av varudistributionen söker sig andra vägar än den från varuskattens synpunkt lätt kontrollerbara butikshandeln. Vi har vid tidigare tillfällen framhållit, att man bör pröva möjligheterna att överföra den allmänna omsättningsskatten till partihandels- eller fabrikationsledet.

Av den utredning som utfördes av 1952 års kommitté för indirekta skatter framgår att partihandelsskatt har vissa påtagliga fördelar framför en detaljhandelsskatt. Till dessa hör billigare och enklare administration. En allmän varuskatt torde dessutom rent redovisningstekniskt utgöra en mindre belastning för partihandelsföretagen, som oftast utgörs av större enheter med särskild redovisningspersonal, än för detaljhandelsföretag, som till mycket stor del är mindre företag. I detaljhandelsledet är alltså den redovisningstekniska sidan av en allmän varuskatt mera kännbar än i partihandelsledet. Även kontrollen av en allmän varuskatts tillämpning torde vara enklare att genomföra inom partihandeln än i detaljhandelsledet. Till följd av det mindre antalet uppbörds- och redovisningsställen torde vidare vid en övergång till partihandelsskatt skapas möjlighet att inom samma utgiftsram ge de berörda företagen en relativt bättre ersättning för uppbörds- och redovisningsarbetet.

Ovannämnda utredning visade att en allmän varuskatt i partihandelsledet mycket väl går att komplettera med tjänster, trots att dessa i allmänhet

¹ Bihang till riksdagens protokoll 1962. 4 saml. Nr 41—46

torde vara hänförliga till detaljhandelsledet eller motsvarande. Utredningen visade även, att tillämpningsförfarandet när det gäller integrerade företag, t. ex. butikskedjor, som representerar både detaljhandels- och partihandelsledet, inte behöver innebära större svårigheter, eftersom i detta sammanhang en varas inköpspris i stället för dess försäljningspris finge bilda underlag för bedömningen av skattskyldigheten.

Vidare har 1952 års kommitté för indirekta skatter framhållit, att kostnaderna för näringslivet blir lägre vid partihandelsskatt än vid detaljhandelsskatt. Detta utgör ett ytterligare motiv för en omläggning, emedan syftet med en beskattning av denna typ måste vara att den främst skall åvila den direkta konsumtionen och inte det produktiva näringslivet. Enligt vår mening bör även möjligheterna att från beskattningen undanta för näringslivet och produktionen särskilt betydelsefulla varor härvid tillvaratas. Främst bör detta gälla betydelsefulla investeringsvaror i syfte att underlätta näringslivets utveckling och rationalisering. Vissa investeringsvaror är undantagna från den nuvarande allmänna omsättningsskatten. I en del fall drabbas emellertid investeringarna relativt hårt, emedan detaljhandelsskatten ibland får karaktär av dubbelbeskattning.

Om skatten uttas i partihandels- eller fabrikationsledet, torde möjligheter skapas för ytterligare undantag av varor som enbart eller huvudsakligen används i näringslivets investeringar. Antalet uppbördsställen blir nämligen mindre. Åtskilliga företag i berörda led saluför därjämte enbart eller huvudsakligen investeringsvaror, och även i andra fall är varusortimenten mindre komplicerade och försäljningsposterna enhetligare och större i dessa led. Jämfört med detaljhandelsskatt måste alltså möjligheterna till undantag av betydelsefulla investeringsvaror anses goda om skatten uttas i partihandels- eller fabrikationsledet.

Det är enligt vår mening angeläget, att utredning av de ovannämnda frågorna med det snaraste kommer till stånd.

Lämpligt kan härvid vara, att allmänna skatteberedningen, som har att göra en allmän avvägning mellan direkt och indirekt beskattning, får pröva även dessa frågor. Skulle detta emellertid inte kunna förenas med skatteberedningens arbete, bör övervägandena ske i särskild utredning. Frågan om omläggning av den allmänna varuskatten till partihandels- eller fabrikationsledet bör prövas så skyndsamt, att förslag i ärendet kan föreläggas innevarande års höstriktsdag eller senast nästa års vårriksdag.

Med anledning av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

- 1) om så skyndsamt prövning av en omläggning av den allmänna varuskatten till partihandels- eller fabrikationsledet att förslag i ärendet kan föreläggas innevarande års höstriktsdag eller senast nästa års vårriksdag i enlighet med vad i motionen anförts; samt

2) i samband härmed jämväl prövning av möjligheterna att från den allmänna varubeskattningen ytterligare undanta betydelsefulla varor som enbart eller huvudsakligen används i näringslivets investeringar.

Stockholm den 17 januari 1962

Gunnar Hedlund

Per Svensson

i Stenkyrka

Nils G. Hansson

i Skegrie

Sven Vigelsbo

Lars Eliasson

i Sundborn

Gustaf Svensson

i Vä